

Research Article | Araştırma Makalesi

Hastane çalışanlarının yaşam doyumunun psikolojik iyi oluşa etkisinde öz yeterliliğin aracılık rolü*

Fatih Gönül

Mehmet Emin Yaşar

Dr. Öğr. Üyesi, Hakkari Üniversitesi, fatihgonul@hakkari.edu.tr, [0000-0003-1710-2997](https://orcid.org/0000-0003-1710-2997)Öğr. Gör., Bingöl Üniversitesi, mevasar@bingol.edu.tr, [0000-0001-8137-2946](https://orcid.org/0000-0001-8137-2946)Corresponding author/Sorumlu yazar: Mehmet Emin Yaşar ✉ mevasar@bingol.edu.tr

Öz

Zorlu çalışma koşulları altında güçlü bir kişisel ve zihinsel kapasite gerektiren hastane çalışanlarının yaşam doyumunu, psikolojik iyi oluş ve öz yeterlilik düzeyleri, ruh sağlıklarını korumaları açısından önem arz etmektedir. Bu önem doğrultusunda araştırmanın amacı yaşam doyumunun psikolojik iyi oluşa etkisinde öz yeterliliğin aracılık rolünü ortaya koymaktır. Araştırmanın verilerini toplamak için bir anket oluşturulmuş ve bu anket katılımcılara yüz yüze uygulanmıştır. Basit rastgele yöntemi ile araştırmanın örneklemini seçilmiştir. Araştırma örneklemini Güneydoğu bölgesinde bulunan bir ilin devlet hastanesinde çalışan 424 kişi oluşturmaktadır. SPSS programı ile tanımlayıcı istatistikler yapıldıktan sonra LISREL programı aracılığıyla yapısal eşitlik modellemesi istatistiksel yöntemi kullanılarak araştırmanın hipotezleri test edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, yaşam doyumunu psikolojik iyi oluş ve öz yeterliliği pozitif olarak etkilemektedir. Benzer şekilde öz yeterlilik psikolojik iyi oluşu pozitif olarak etkilemektedir. Ayrıca yaşam doyumunun psikolojik oluşa etkisinde öz yeterliliğin aracılık ettiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam Doyumu, Psikolojik İyi Oluş, Öz Yeterlilik, Hastane Çalışanları **JEL Kodları:** M10, M13, M3

The mediator role of self-efficacy in the effect of life satisfaction on psychological well-being of hospital employees

Abstract

Hospital employees need to have strong personal and mental ability to perform under demanding conditions, therefore their life satisfaction, psychological well-being, and self-efficacy levels are crucial to maintaining their mental health. In line with this importance the aim of the study attempts to reveal the mediator role of self-efficacy in the effect of life satisfaction on psychological well-being. A questionnaire was developed to collect the data of the study and this questionnaire was applied face-to-face to the participants. The sample of the study was selected by simple random method. The study sample consists of 424 employees working in a state hospital in a province located in the Southeastern region of Turkey. After descriptive statistics were made with the SPSS program, the hypotheses of the research were tested by using the statistical method of structural equation modeling through the LISREL program. The findings indicate that life satisfaction has a favorable impact on self-efficacy and psychological well-being. Self-efficacy similarly has a favorable impact on psychological health. Additionally, self-efficacy mediates the effect of life satisfaction on psychological well-being.

Keywords: Life Satisfaction, Psychological Well-Being, Self-Efficacy, Health Employee **JEL Codes:** M10, M13, M3

Extended Summary

The objective of the study is to investigate how self-efficacy functions as a mediator between life satisfaction and hospital personnel's psychological well-being. Although there are many studies looking at the links between life satisfaction, psychological well-being, and self-efficacy separately, there aren't enough studies looking at these three variables together. Furthermore, no study has examined at how self-efficacy mediates the relationship between life satisfaction and psychological well-being. Identifying that self-efficacy is influential in the relationship between life satisfaction and psychological well-being will contribute to increasing the level of psychological well-being of persons with low life satisfaction by improving their self-efficacy level.

Before the implementation of the research, ethical approval was obtained from the Ethics Committee of Bingöl University with

* Bu çalışma 15-18 Eylül 2023 tarihinde 4. Uluslararası Azerbaycan Sosyal ve Beşeri Bilimler Kongresi'nde "Yaşam Doyumu, Psikolojik İyi Oluş, Öz Yeterlilik ve Duygusal Tükenme Arasındaki İlişkileri Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma" başlıklı bildiri olarak sunulmuş ve tam metin olarak yayımlanmıştır.

How to cite this article / Bu makaleye atıf vermek için:

Gönül, F., & Yaşar, M. E. (2024). Hastane çalışanlarının yaşam doyumunun psikolojik iyi oluşa etkisinde öz yeterliliğin aracılık rolü. *KOCATEPEİİBFD*, 26(2), 340-356. <https://doi.org/10.33707/akuiibfd.1454170>

approval number 01.06.2023-E.107998 and date of 01.06.2023. Between June 5 and June 16, 2023, this study was carried out in a state hospital in a province located in the southeast of Turkey. The hospital has 1294 workers on staff throughout the relevant dates. Surveysystem calculation software was used to estimate the sample size. The sample size was estimated as 296 within the 95% confidence interval and with a 5% margin of error. A face-to-face survey using an easy random sampling method was done to gather the research data. The research was analyzed based on the 424 surveys. The software programs LISREL8.7 and SPSS23 were used for analyzing the data. Structural equation modeling was utilized to examine the hypotheses established in the study. In the first part of the questionnaire used in the research, 6 questions measuring the social-demographic characteristics of hospital employees such as their gender, age, marital status, educational level, profession and total working time in the hospital were included. In the second section of the survey, life satisfaction scale, psychological well-being scale, and general self-efficacy scale was used.

As a result of the analyzes, it was seen that the life satisfaction of hospital employees was close to the middle level, while their psychological well-being and self-efficacy were relatively higher. When the correlation coefficients showing the relationship between the scales are examined, it has been determined that life satisfaction, psychological well-being, and self-efficacy variables showed a positive relationship. There is also a positive relationship between psychological well-being and self-efficacy.

The three-phase method proposed by Baron and Kenny (1986) was used to determine the mediation effect. In the first structural equation model established for the first phase of mediation effect, it has been seen that the effect of life satisfaction on psychological well-being is significant. According to the results of Model 1, life satisfaction positively affects psychological well-being at a rate of 0.36. According to this result, the condition that the independent variable has a significant effect on the dependent variable, which is the first phase of the mediation effect, has been met. Therefore, the second phase of the mediation effect was started. In the second model established for the second phase of the mediation effect, it has been determined that life satisfaction positively affects self-efficacy at a rate of 0.52. In the continuation of the analysis, it has been determined that self-efficacy positively affects psychological well-being at a rate of 0.59. According to these results, the condition that the independent variable should affect the mediator variable and the mediator variable should affect the dependent variable is met. For this reason, the third phase was started in determining the mediation effect. In the third model, it has been observed that the beta coefficient ($\beta=0.08$) between life satisfaction and psychological well-being calculated for model 3 decreased and lost its significance compared to the beta coefficient ($\beta=0.36$) calculated between life satisfaction and psychological well-being in model 1. Therefore, it has been observed that self-efficacy shows full mediation. Accordingly, life satisfaction of hospital employees increases their self-efficacy and as a result of this increase, their psychological well-being is strengthened. The results of the research suggest that in order to increase the psychological well-being of employees, life satisfaction and self-efficacy variables should be considered together and measures should be taken to increase life satisfaction and self-efficacy.

Considering the work intensity of hospital employees, their desire to answer the questionnaires in a short time can be seen as a limitation of the study. The scales used in the research include a small number of statements and the scales are unidimensional, which may have made it difficult to understand the measured variables. The use of multi-dimensional scales with more statements in future studies may provide a better understanding of the variables measured in the study. In addition, the findings of the study cannot be generalized for all hospital employees since the study was conducted only in a state hospital located in a province in southeastern Turkey and hospital employees in other regions were not included in the sample. In this respect, similar studies can be carried out by including hospital employees in different regions of Turkey in the sample. In addition, similar studies on different occupational groups will contribute to the literature. Finally, in future studies, researchers can use the Online Photovoice (OPV) method to better understand life satisfaction, psychological well-being and self-efficacy. This method will allow participants to express their opinions with as little manipulation as possible (Doyumgaç et al., 2021; Özkan ve Tanhan, 2023).

Giriş

Sağlık hizmetleri kalitesi, toplumsal gelişmişliğin bir göstergesidir. Sağlık hizmetlerinin sunumunda bütün çalışanlar katkı sağlamaktadır. Hastane çalışanları farklı meslek gruplarından oluşmaktadır. Bu kapsamda hastane çalışanları bir hastanede görev yapan hekim, hemşire, ebe, diyetisyen, fizyoterapist, sağlık memuru, memur, işçi, laborant ve teknisyen gibi tüm meslek gruplarını kapsamaktadır. Hastane çalışanlarının çalışma koşulları, iş yükü ve temposu bazı ruhsal, fiziksel ve davranışsal riskler doğurabilmektedir.

Hastane çalışanları uzun çalışma saatleri ve günleri, zaman baskısı, uyku problemleri ve düşük hata toleransı gibi bir dizi stres kaynağıyla yüzleşmektedirler (Gomes ve Teixeira, 2016). Sağlık sektörü çalışanlarının gerek hasta ve hasta yakınları gerekse de kendi aralarındaki yoğun ilişkiler, gün içerisinde korku, kaygı, öfke, üzüntü gibi birçok farklı duyguyu yaşamalarına neden olmaktadır. Duyguların çalışanın ruh sağlığı üzerinde önemli bir etkisi olduğu bilinmektedir (Gross ve Muñoz, 1995). Bu bağlamda hastane çalışanlarının ruh sağlıklarının korunması ve geliştirilmesi açısından yeterli moral ve motivasyona sahip olmaları, psikolojik

olarak iyi hissetmeleri ve yaşam doyumlarının yüksek olması oldukça önemlidir. Çalışanların sözü edilen bu pozitif duyguların daha fazla deneyimlemelerine katkı sağlayan unsurlardan biri öz yeterlilikleridir. Mesleki faaliyetlerini sürdürürken gerekli öz yeterliliğe sahip olmaları daha olumlu duygular yaşamalarını mümkün kılabilecektir. Bu sayede daha üretken ve verimli çalışanlar vasıtasıyla sağlık hizmetlerinin daha iyi sunulması, buna bağlı olarak hasta memnuniyetinin sağlanması mümkün olacaktır.

Son yıllarda giderek daha fazla ilgi gören çalışan mutluluğu çalışanların en yüksek performans seviyelerini ulaşmalarını teşvik etmektedir (Haddon, 2018; Nielsen vd., 2017). Öte yandan çalışan mutlu olmadığı durumlarda iş performansı ve üretkenlik düşme eğilimi göstermektedir (Gozali, 2022). Çalışan mutluluğunun önemli belirleyicilerinden biri ise yaşam doyumudur. Yaşam doyumunu çalışanların işle ilgili yaşadıkları olumsuz duyguları azaltmakta ve iyilik halinin devam edilmesinde koruyucu bir faktördür. Yaşam doyumunu kişinin yaşamını belirli ölçütleri esas alarak değerlendirmesini içeren bilişsel bir yargıdır (Pavot ve Diener, 1993). Araştırmalar, arkadaş ve evlilik ilişkilerinin kalitesi, işyerindeki başarı, fiziksel ve zihinsel sağlık gibi önemli konularda yaşam doyumunun faydalı olabileceğini göstermektedir (Kumar vd., 2021). Yaşam doyumunu yüksek çalışanların işlerine bağlılıkları daha fazladır, devamsızlık düzeyleri düşüktür ve daha verimli çalışmaktadırlar (Lease, 1998). Çalışanların yaşam doyumunu yükseldiğinde daha açık fikirli ve yaratıcı olma eğilimi gösterirken, yaşam doyumunu düşüğünde ise daha mutsuz, stresli ve memnuniyetsiz oldukları için katı düşünme eğilimindedirler (Donovan vd., 2002). Düşük yaşam doyumunu ile yüksek düzeyde rol çatışması ve düşük iş doyumunu arasında ilişki bulunmaktadır (Zhao vd., 2011). Ayrıca, yaşam doyumunu psikolojik iyi oluşun önemli bir göstergesidir (Erdogan vd., 2012).

Psikolojik iyi oluş, yaşam için anlamlı hedefler koyma, kişisel gelişim içinde olma ve başkalarıyla kaliteli ilişkiler kurma gibi özellikler ile ilişkilidir. Psikolojik olarak iyi hisseden kişiler, kendilerini kabul eder, kişiler arası ilişkilerinde olumlu bir tutuma sahiptir, davranışlarını kontrol eder, hâkimiyet kurmakta güçlüdür, potansiyellerine ulaşmak için yüksek motivasyona sahiptir (Jung ve Noh, 2008). Dünya Sağlık Örgütüne göre işe olan ilginin azalması ve işyerinden devamsızlığın artmasının en önemli nedenlerinden biri psikolojik iyilik halinin bozulmasıdır (Bech vd., 2003). Yapılan bir araştırmada psikolojik iyi oluşun hemşirelerin bakım davranışlarına ve iş doyumlarına olumlu katkıda bulunduğunu göstermektedir (Pahlevan Sharif vd., 2018). Ayrıca psikolojik iyi oluş düzeyi yüksek olan çalışanların daha yaratıcı, öğrenmeye daha açık, daha üretken ve öz yeterliliklerinin daha fazla olduğu belirtilmektedir (Ruggeri vd., 2020; Santos vd., 2014).

Öz yeterlik, kişinin bir görevi başarma veya çevresel taleplerle başa çıkma yeteneği ve kapasitesi hakkındaki inancı olarak tanımlanmaktadır. Öz yeterlik genellikle kişinin sahip olduğu kaynaklar göz önüne alındığında iş talepleriyle başa çıkma becerisine ilişkin öz değerlendirmesi olarak ölçülmektedir (Bandura, 1997). Kendini daha az yeterli hisseden bireylerle karşılaştırıldığında, öz yeterliği daha yüksek olan bireyler, bir işe girişmeyi, daha fazla çaba harcamayı, özellikle zorluklar karşısında daha uzun süre mücadele etmeyi ve daha fazla başarılı olmayı tercih etmektedirler (Schunk ve DiBenedetto, 2021). Öz yeterlilik düzeyi yüksek çalışanların işleri üzerindeki kontrolleri arttığı için kendilerini psikolojik olarak iyi hissetmektedirler (Sheldon ve Lyubomirsky, 2006). Öz yeterlilik işten ayrılma niyeti, iş stresi ve tükenmişliği azaltırken, iş performansı, iş doyumunu, işe bağlılığı ve çalışan motivasyonunu artırmaktadır (Cherian ve Jacob, 2013; Kasalak ve Dagher, 2020; Schwerdtfeger vd., 2008; Yu vd., 2020).

Bu çalışmanın amacı hastane çalışanlarının yaşam doyumunun psikolojik iyi oluşa etkisinde öz yeterliliğin aracılık rolünü belirlemektir. Literatür incelendiğinde, yaşam doyumunu, psikolojik iyi oluş ve öz yeterlilik ilişkisini ayrı ayrı inceleyen birçok araştırma bulunmakla birlikte, bu üç değişkeni birlikte ele alan çalışmaların oldukça kısıtlı olduğu görülmüştür (Üner vd., 2023). Ayrıca, literatürde yaşam doyumunu ve psikolojik iyi oluş ilişkisinde öz yeterliliğin aracılık rolünü inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Öz yeterliliğin yaşam doyumunu ile psikolojik iyi oluş ilişkisinde aracılık rolünün belirlenmesi, yaşam doyumunu düşük olan bireylerin öz yeterlilik düzeyi artırılarak psikolojik iyi oluş düzeylerinin artmasına katkı sağlayacaktır. Bu bakımdan çalışmanın hem uygulayıcılar hem de araştırmacılar için önemli çıkarımları olacaktır.

1.Kavramsal Çerçeve

1.1.Yaşam Doyumu

İnsanlığın var oluşundaki nihai amacı olan yaşam doyumunu, bireyin yaşamla ilgili genel mutluluğunu kapsayan öznel bir iyi olma duygusu olarak tanımlanmaktadır (Hagmaier vd., 2018; Lent vd., 2005; Oğrak ve Gönül, 2021). Yaşam doyumunu, bireyin yaşam kalitesini bütünlüklü olarak ne denli pozitif olarak algıladığını gösteren bir kavramdır. Diğer bir deyişle insanların yaşadıkları hayatı ne kadar sevindikleri ile ilgili bir durumdur (Veenhoven, 1996). Yaşam doyumunu açıklayan iki yaklaşım bulunmaktadır. Bunlar: yukarıdan aşağıya ve aşağıdan yukarıya yaklaşımlardır. Yukarıdan aşağıya yaklaşımı, yaşam doyumunu benlik saygısı da dahil olmak üzere bireyin değişmeyen özelliklerinin bir fonksiyonu olarak görür. Aşağıdan yukarıya yaklaşımı ise yaşam doyumunu, iş de dahil olmak üzere birbirinden farklı ancak birbiriyle ilişkili yaşam alanlarından duyulan memnuniyetin çok yönlü bir işlevi olarak görmektedir (Erdogan vd., 2012).

Yapılan araştırmalar yüksek yaşam doyumunun daha az psikolojik problemin yanı sıra bireyin yaşamında olumlu özellikler ve sonuçlarla ilişkili olduğunu göstermektedir (Diener, 1994). Pozitif yaşam deneyimi, sosyal ortam ve iyi arkadaşlık ilişkileri, psikolojik

sağlık gibi faktörler yaşam doyumunu artırırken, korku, endişe, stres gibi olumsuz duygular yaşam doyumunu azaltır (Diener, 2009). Bu noktada, yüksek yaşam doyuma sahip bireylerin kendilerine yönelik pozitif düşünceler besledikleri söylenebilir (Hawi ve Samaha, 2017).

Ülkemizde sağlık çalışanlarının yaşam doyumunu ve yaşam doyumunun farklı değişkenlerle ilişkisini inceleyen çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Örneğin Tekir vd. (2016) yaptıkları çalışmada iş yükünün fazla olduğunu düşünen ve nöbet tutarak çalışanlarda, iş ve yaşam doyumunun düşük olduğu ortaya konulmuştur. Atasoy ve Turan (2019) çalışmasında mesleği isteyerek seçen, gelirinden memnun olan ve mesleği seven hemşire ve ebelerin yaşam doyumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Hemşirelerle yapılan başka bir çalışmada hemşirelerin yaşam doyumunun işe bağlı stresi azalttığı ve iş doyumunu artırdığı tespit edilmiştir (Camci ve Kavuran, 2021).

Yaşam doyumunda iş, sosyal çevre, aile, ekonomik durum, fiziksel sağlık, kişilik gibi birçok faktörün etkisi bulunmaktadır (Kumar vd., 2021; Schmitter, 2003). Bu nedenle yaşam doyumunun yükseltilebilmesi için bireysel faktörlerin yanı sıra çevresel faktörlerin de göz önünde bulundurulması gerekir. Nitekim yaşam doyumunun psikolojik iyi oluş başta olmak üzere bireyin ruh sağlığında önemli bir yeri bulunmaktadır.

1.2. Psikolojik İyi Oluş

Psikolojik iyi oluş, bireyin yaşamında kendisini pozitif hissetmesi ve görevlerini etkin bir şekilde yerine getirmesi ilgilidir. Psikolojik iyi oluş mutluluk ve haz gibi olumlu duygulara ilave olarak bireyin potansiyelini artırması, yaşamı üzerinde denetime sahip olması, bir amacının olması ve iyi ilişkiler yaşamasını kapsayan bir değerlendirme sürecidir (Campbell vd., 1976; Huppert, 2009). Psikolojik iyi oluş, kişinin yaşam kalitesini oluşturan psikolojik yönlerin toplamını ifade etmektedir (Twenge, 2019). Bu bağlamda, psikolojik iyi oluş bireyin gelişmesini sağlayan pozitif ruh sağlığı ile eşanlamlıdır. Psikolojik iyi oluş ruh sağlığının da ötesine geçerek hayatın iyi yaşandığı anlamına gelir (Ruggeri vd., 2020).

Psikolojik olarak iyi olan insanlar potansiyellerini gerçekleştirmek için motive olurlar ve çevrelerini seçmelerine ve değiştirmelerine olanak tanıyan, yaşamda bir kontrol ve amaç duygusuna sahip olurlar (Ryff, 1989). Yapılan çalışmalarda psikolojik iyi oluş ile ilgili iki temel perspektif ortaya konulmaktadır. Bunlardan birincisi mutluluk üzerine odaklanan ve iyi oluşu zevk alma ve acı çekmekten kaçınma açısından değerlendiren hedonik görüş; ikinci yaklaşım ise daha çok anlam arayışı ve bireyin kendi içine odaklanan iyi oluşu bireyin kendini bütünüyle gerçekleştirme derecesi olarak açıklayan eudaimonic görüştür (Ryan ve Deci, 2001). Bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyi, özsaygı, iyimserlik, cinsiyet, yaş, eğitim ve medeni durum, ekonomik durum, fiziksel sağlık, sosyal etkileşim gibi karmaşık bir dizi kişisel, çevresel ve işle ilgili faktörden etkilenmektedir (Binder ve Coad, 2010; Loretto vd., 2005).

Psikolojik iyi olma hali, çalışanların verim düzeyini etkilemesi bakımından, başta sağlık alanında çalışanlar olmak üzere tüm çalışanlar için giderek daha çok üzerinde durulan bir konu haline gelmiştir. Yapılan araştırmalarda psikolojik iyi oluşun bir dizi sonuçla ilişkili olduğu ortaya konulmuştur. Psikolojik iyi oluş düzeyi yüksek çalışanlar daha sağlıklı, daha mutlu ve daha uzun yaşamaktadırlar (Cartwright ve Cooper, 2008). Araştırmalar psikolojik iyi oluşun iş doyumunu (İşgör ve Haspolat, 2016), üretkenlik (Robertson vd., 2012), iş performansı (Wright ve Cropanzano, 2000), örgütsel bağlılık (Jain vd., 2019), örgütsel vatandaşlık davranışı (Kang vd., 2020) ve öz yeterlilik (Milam vd., 2019) ile pozitif ilişkili olduğunu göstermektedir.

Ülkemizdeki sağlık kurumlarında yapılan çalışmalar incelendiğinde psikolojik iyi oluş ile ilgili farklı çalışmalar bulunmaktadır. Taş vd., (2019) sağlık çalışanları ile yaptıkları çalışmada psikolojik iyi oluşun iş stresini ve işten ayrılma niyetini azalttığını ortaya koymuşlardır. Yalçın ve Macit (2022) hemşirelerle yaptıkları çalışma sonucunda psikolojik iyi oluşun örgütsel sapma davranışlarını ve işten ayrılma niyetini azalttığını görülmektedir. Üstün (2020) bir sağlık kuruluşunda gerçekleştirdiği çalışmada örgütsel özdeşleşmenin psikolojik iyi oluş üzerinden üretkenlik karşısı iş davranışlarını azalttığı sonucuna ulaşmıştır. Yapılan başka bir çalışmada psikolojik iyi oluşun sağlık çalışanlarının çalışmaya tutkunluk düzeylerini artırdığı belirlenmiştir (Şimşek, 2022).

1.3. Öz Yeterlilik

Öz yeterlik, bireylerin yaşamlarını şekillendiren olayları etkileme veya hedeflere ulaşma konusundaki yeteneklerine ilişkin inançlarını ifade etmektedir (Bandura, 2010). Öz yeterliliğin, bireylerin nasıl akıl yürüttüğünü, duyguları deneyimlediğini ve kendilerini nasıl motive ettiğini etkilediği bilinmektedir (Bandura, 1977). Öz yeterlik, bireylerin iş refahının önemli bir bileşeni olarak algılanmakta ve görevlere yönelik motivasyon ve çaba düzeyini etkilemektedir (Moriano vd., 2012). Kendini tanımanın bir bileşeni olarak öz yeterlilik zorlukların tahmin edilmesi ve bir hedefe ulaşmak için atılacak adımları belirlemede bireyi etkileme gücüne sahiptir (Rafiola vd., 2020). Bu doğrultuda öz yeterliliğin bireyin sahip olduğu bilgi, deneyim ve yetkinliklere duyduğu güven ile yakından ilişkili olduğu söylenebilir. Kendisine bu anlamda güvenen bireylerin bir eyleme geçmesi ve bu eylemden başarılı bir sonuç alması daha muhtemeldir. Öz yeterlilik birçok örgütsel değişkeni etkileyen ve bu değişkenlerden etkilenen bir olgudur.

Bireyin başarısında önemli bir yeri olan öz yeterlilik, hem yaşam doyumunu hem de genel olarak mutluluğu artırmaktadır (George vd., 2017; Van Zyl ve Dhurup, 2018). Yüksek öz yeterliliğe sahip çalışanlar, zor durumlarla karşılaştıklarında kendilerine güvenleri daha fazladır ve daha iyi performans göstermektedirler (Robbins vd., 2013). Ayrıca işlerinde daha çok çaba gösterirler, zorluklar

karşısında daha ısrarcıdırlar ve başarısızlık durumunda daha kolay toparlanırlar, böylece bu bireylerin istedikleri sonuçları elde etme olasılıkları daha yüksektir (Judge vd., 2003). Yüksek öz yeterlilik algısı, pozitif iyilik hali, stresin düzenlenmesi, yüksek benlik saygısı, fiziksel sağlık, hastalıklara yakalanma ve hastalıklardan kurtulma ile ilişkilidir (Santos vd., 2014). Öz yeterlilik en yüksek pozitif ilişkiyi iyimserlik, öz denetim ve benlik saygısı ile gösterirken, en fazla negatif ilişkiyi depresyon ve kaygı ile göstermektedir (Luszczynska vd., 2005).

Ülkemizde sağlık çalışanları bağlamında öz yeterliliği farklı değişkenler ele alan çalışmalar mevcuttur. Hemşirelerle yapılan bir çalışmada öz yeterliliğin iş performansını olumlu bir şekilde etkilediği belirtilmiştir (Sezgin ve Düşükcan, 2020). Sağlık çalışanları ile yapılan başka bir çalışmada öz yeterlilik artıca örgütsel sapma davranışlarının azaldığı, ayrıca cinsiyet ayrımcılığının çalışanların öz yeterliliklerini olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir (Akyüz ve Özyer, 2018).

2.Hipotezlerin Oluşturulması

2.1.Yaşam Doymu ve Psikolojik İyi Oluş İlişkisi

Mutluluk ve yaşam doymu ile psikolojik iyi oluş derecesi arasında anlamlı bir ilişki olduğuna işaret eden çalışmalar bulunmaktadır (Hsu, 2014). Bazı araştırmalar daha yüksek yaşam doymunun daha iyi fiziksel, psikolojik ve davranışsal sağlıkla ilişkili olduğunu göstermektedir (Erdogan vd., 2012; Kim vd., 2021). Yaşam doymu ve psikolojik iyi oluş halinin bireyin ruh sağlığında koruyucu bir rolü vardır (Lopes ve Nihei, 2021). Öte yandan, farklı örneklem grupları ile yapılan araştırmalarda yaşam doymu ile psikolojik iyi oluş değişkenlerinin pozitif yönde ilişkili olduğu saptanmıştır (Demir vd., 2021; Doğan vd., 2016; Kardas vd., 2019; Othman, 2022; Parvizi ve Özabacı, 2022; Tran vd., 2022; Urquijo vd., 2016; Yeşiltepe vd., 2022). Bazı çalışmalarda yaşam doymunun bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyini artırdığı ortaya konulmuştur (Kardas vd., 2019; Kwon vd., 2019). Bu bilgilere göre aşağıdaki hipotez oluşturulmuştur.

H₁: Yaşam doymu psikolojik iyi oluşu pozitif yönde etkilemektedir.

2.2.Yaşam Doymu ve Öz Yeterlilik İlişkisi

Yaşamda karşılaşılan problemlerle başa çıkmak için çözüm bulma yeteneği öz yeterlilik düzeyi ile yakından ilgilidir (Schwarzer ve Born, 1997). Öz yeterlilik, yaşam doymunun güçlü bir belirleyicisidir (Çakar, 2012). Yapılan çalışmalarda yaşam doymunun öz yeterlilik ile pozitif bir ilişki gösterdiği belirlenmiştir (Azizli vd., 2015; Lee vd., 2016; A. Demir ve Kabakçı, 2020; Durak, 2021; Gayathri ve Karthikeyan, 2016; Köksal vd., 2015). Diğer bir ifade ile bireylerin yaşam doymuları artıca öz yeterlilik düzeyleri de artmaktadır. Bazı çalışmalar yaşam doymunun bireylerin öz yeterlilik düzeylerinde artışa yol açtığını ortaya koymuştur (Akgündüz, 2013; Örüçü ve Hasırcı, 2021; Tagay vd., 2016). Bu bilgilere paralel olarak aşağıdaki hipotez oluşturulmuştur.

H₂: Yaşam doymu öz yeterliliği pozitif yönde etkilemektedir.

2.3.Öz Yeterlilik ve Psikolojik İyi Oluş İlişkisi

Öz yeterlilik inancı, bireylerin işleri için gösterdikleri çaba düzeyini artırma ve iyilik halini sürdürmeleri için etkilidir (Bandura, 1977). Öz yeterlilik psikolojik uyum ile pozitif bir şekilde ilişkilidir (Cutler, 2005). Psikolojik iyi olma halinin sağlanmasında öz yeterlilik önemli bir etkidir (Schwerdtfeger vd., 2008). Daha önceden yapılan çalışmalarda öz yeterliliğin psikolojik iyi oluş hali ile pozitif ilişkili olduğu belirlenmiştir (Bahadori Khosroshahi ve Hashemi Nosrat Abad T, 2012; Çiçek ve Almalı, 2020; Ersöz, 2017; Fu vd., 2018; Santos vd., 2014). Ayrıca bazı çalışmalarda öz yeterliliğin psikolojik iyi oluşu olumlu bir şekilde etkilediği görülmüştür (Cansoy vd., 2020; Kılınç, 2017; Klainin-Yobas vd., 2016; Milam vd., 2019; Rahmawati vd., 2017; Xie vd., 2020). Bu araştırmaların ulaştığı sonuçlar ışığında aşağıdaki hipotez oluşturulmuştur.

H₃: Öz yeterlilik psikolojik iyi oluşu pozitif yönde etkilemektedir.

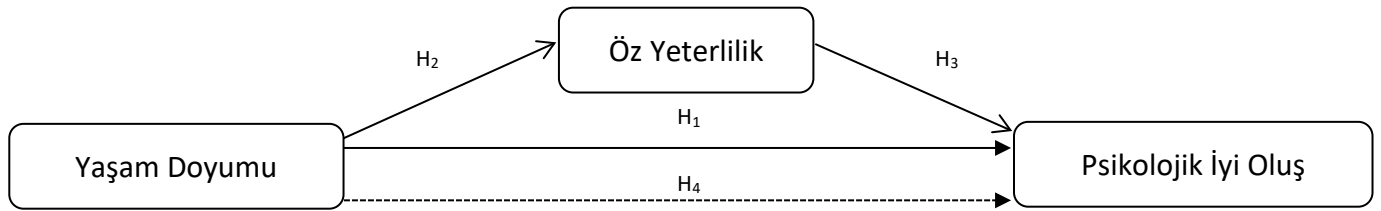
2.4.Yaşam Doymunun Psikolojik İyi Oluşa Etkisinde Öz Yeterliliğin Aracılık Rolü

Öz yeterliliğin aracılık etkisi birçok çalışmada incelenmiştir. Yapılan çalışmalarda iş doymu ile yaşam doymu (Akgündüz, 2013), psikolojik sağlamlık ile yaşam doymu (Durak, 2021), adil dünya görüşü ile yaşam doymu (Baş ve Ağaoğlu, 2022), yaşam doymu ile girişimcilik eğilimi (Örüçü ve Hasırcı, 2021), stres ile yaşam doymu (Lee vd., 2016) ve psikolojik iyi oluş ile dayanıklılık (Sabouripour vd., 2021) ilişkisinde öz yeterliliğin aracılık rolünün olduğu görülmüştür. Daha önceden belirtildiği gibi öz yeterlilik kavramı yaşam doymu ve psikolojik iyi oluş hali ile pozitif yönde ilişki göstermektedir. Yaşam doymu yüksek çalışanların psikolojik iyi oluş düzeyleri ve öz yeterlilikleri daha fazladır, ayrıca öz yeterlilik düzeyi yüksek çalışanların psikolojik iyi oluş düzeyleri daha yüksektir. Bu bağlamda, yaşam doymu psikolojik iyi oluşu etkilerken öz yeterliliğin bu ilişki üzerinde bir etkisinin olacağı beklenmektedir. Başka bir ifade öz yeterlilik düzeyine bağlı olarak yaşam doymunun psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisi ortaya çıkacaktır. Bu bilgiler ışığında aşağıdaki hipotez oluşturulmuştur.

H₄: Yaşam doymunun psikolojik iyi oluşa etkisinde öz yeterliliğin aracılık rolü vardır.

Literatürde yer alan araştırmaların sonuçları göz önünde bulundurularak kurulan araştırma modeli Şekil 1’de yer almaktadır.

Şekil 1. Araştırmanın Modeli

Şekil 1'de yer alan modelde yaşam doyumu bağımsız değişken, psikolojik iyi oluş bağımlı değişken olarak belirlenmiştir. Modelde öz yeterlilik ise aracı değişken olarak değerlendirilmiştir.

3. Araştırmanın Metodolojisi

3.1. Evren ve Örneklem

Araştırmaya başlamadan önce, Bingöl Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 01.06.2023-E.107998 sayılı ve 01.06.2023 tarihli etik kurul onayı alınmıştır. Bu araştırmanın evrenini Güneydoğu bölgesinde bulunan bir ildeki devlet hastanesinde görev yapan 1294 kişi oluşturmaktadır. Bu ilin seçilmesinde araştırmacının bu şehirde yaşamaya ve buna bağlı olarak araştırma verilerinin hızlı ve etkin bir şekilde toplanmasının yanı sıra daha önceden bu bölgede benzer çalışmaların yapılmamış olması etkili olmuştur. Verilerinin toplanması için gerekli izinler alındıktan sonra, araştırma 05-16 Haziran 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara mesai saatleri içerisinde ankete gönüllü olarak katılmaları sağlanarak araştırmanın amacı ve önemi hakkında gerekli bilgilendirmeler yapılmış ve ankette anlaşılmayan noktalarla ilgili açıklamalar yapılmıştır. Ayrıca araştırmada elde edilen verilerin sadece araştırmanın amacı doğrultusunda kullanılacağı ve herhangi bir kişi ya da kurumla paylaşılmayacağı konusunda çalışanlar bilgilendirilmiştir.

Örneklem sayısının belirlenmesinde örneklem sayısı hesaplama modülü kullanılmıştır (*surveysystem*, t.y.). Araştırma evreninde %95 güven aralığı içerisinde ve %5 hata payı hesaplanarak örneklem sayısı 296 olarak tespit edilmiştir. Yüz yüze bir anket aracılığıyla gerçekleştirilen araştırmada, her birimin örnekleme seçilme şansının eşit olduğu seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Olası hatalı ve eksik cevaplamalar göz önünde bulundurularak 500 adet anket dağıtılmış, dağıtılan anketlerden 453'ü geri dönmüştür. Geri dönen anketlerden 29 tanesi eksik, hatalı ve birden fazla seçeneğin işaretlenmesinden dolayı analizlere dâhil edilmemiştir. Nihai olarak, araştırmanın analizleri 424 katılımcıdan elde edilen veriler üzerinden yapılmıştır.

Araştırma katılımcılarına ait sosyo-demografik bilgileri gösteren Tablo 1 aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Sosyo-Demografik Bilgiler

Değişken	Kategoriler	n	%	Değişken	Kategoriler	n	%
Cinsiyet	Kadın	174	41,0	Meslek	Hekim	31	7,3
	Erkek	250	59,0		Hemşire	73	17,2
Yaş	18-20 yaş	25	5,9		Ebe	32	7,5
	20-29 yaş	195	46,0		Diyetisyen	17	4,0
	30-39 yaş	140	33,0		Fizyoterapist	16	3,8
	40-49 yaş	38	9,0		Sağlık memuru	45	10,6
	50-59 yaş	19	4,5		Memur	41	9,7
Medeni Durum	60 ve üzeri yaş	7	1,7		İşçi	53	12,5
	Evli	204	48,1		Laborant	32	7,5
	Bekar	220	51,9		Teknisyen	30	7,1
Eğitim Düzeyi	İlköğretim	26	6,1	Diğer	54	12,7	
	Ortaöğretim	20	4,7	3 yıldan daha az	50	11,8	
	Lise	70	16,5	3-6 yıl	123	29,0	
	Ön Lisans	104	24,5	6-9 yıl	114	26,9	
	Lisans	183	43,2	9-12 yıl	59	13,9	
	Lisans Üstü	18	4,2	12-15 yıl	29	6,8	
	Diğer	3	0,7	15 yıl ve üzeri	49	11,6	

Tablo 1'de yer alan katılımcılara ait sosyo-demografik bilgiler incelendiğinde, erkek çalışanların oranı (%59), kadın çalışanlardan (%41) fazladır. Yaş itibarıyla çalışanların büyük çoğunluğunun 20-29 yaş aralığı (%46) ve 30-39 yaş aralığında (%33) olduğu görülmektedir. Medeni duruma göre bekar (%51,9) ve evli çalışanların (%48,1) oranları yakın değerlere sahiptir. Eğitim durumuna göre çalışanların büyük çoğunluğu lisans düzeyinde (%43,2) eğitim aldıkları, akabinde ön lisans (%24,5) mezunlarının geldiği belirlenmiştir. Mesleğe göre hemşirelerin (%17,2) çoğunlukta olduğu, ardından sırasıyla diğer grubunda yer alanlar (%12,7), işçi (%12,5) ve sağlık memurlarının (%10,6) olduğu tespit edilmiştir. Meslekte çalışma süresine göre çalışanların büyük çoğunluğunun 3-6 yıl (%29) ve 6-9 yıl arası (%26,9) çalıştıkları görülmüştür.

3.2. Ölçüm Araçları ve Veri Analiz Teknikleri

Araştırmada kullanılan anketin ilk bölümünde, hastane çalışanlarının sosyo-demografik özelliklerini ölçmeye yönelik 6 adet soruya yer verilmiştir. Anketin ikinci bölümünde çalışanların yaşam doyumu düzeylerini ölçmek için Diener vd. (1985) geliştirdikleri Dağlı ve Baysal'ın (2016) Türkçe 'ye uyarlamasını yaptığı 5 maddeden oluşan ve tek boyutlu "Yaşam Doyumu Ölçeği" den faydalanılmıştır. Anketin üçüncü bölümünde çalışanların psikolojik iyi oluş algılarını ölçmek için Diener vd. (2010) geliştirdiği ve Telef'in (2013) Türkçe 'ye uyarladığı, 8 maddeden ve tek boyuttan oluşan "Psikolojik İyi Oluş Ölçeği" kullanılmıştır. Anketin son bölümünde çalışanların öz yeterlilik algılarını ölçmek için Jerusalem ve Schwarzer (1981) geliştirdiği Türkçe 'ye uyarlaması Yeşilay (1996) tarafından yapılan 10 maddeden ve tek boyuttan oluşan "Genel Öz Yeterlilik Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeklere ait ifadeler 5'li Likert tipi derecelendirmeye sahiptir. Bu ifadeler "Kesinlikle Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kısmen Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde ele alınmıştır.

Araştırmadan elde edilen veriler üzerinden, katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini belirlemek amacıyla frekans analizleri yapılmıştır. Daha sonra ölçeklere ait ortalama, standart sapma ve Cronbach Alfa katsayıları hesaplanmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek için korelasyon analizi yapılmıştır. İlgili analizlerin gerçekleştirilmesinde IBM SPSS23 paket programı kullanılmıştır. Araştırmada kurulan hipotezlerin sınanması amacıyla LISREL8.7 programı kullanılarak yapısal eşitlik modellemesi (YEM) uygulanmıştır. YEM bağımlı ve bağımsız değişkenlere ait ilişkileri tespit etmek için kullanılan çok değişkenli temel bir analiz yöntemidir (Beaujean, 2014; Şimşek, 2007). Oluşturulan YEM aracılığıyla hipotezlerin kabul edilip edilmeyeceğine karar vermek için bir kriter olması açısından, modelin uyum indekslerinin kabul edilebilir eşik değerlerde olması ve dolayısıyla modelin yeterli uyum göstermesi gereklidir (Schermelleh-Engel vd., 2003). Araştırmada kullanılan uyum indeksleri için Tablo 2'de yer alan değerler referans alınmıştır.

Tablo 2. Uyum İndeksleri

Uyum İndeksleri	Mükemmel Uyum	Kabul Edilebilir Uyum
χ^2/sd	≤ 3	≤ 5
RMSEA	$0 < RMSEA < 0,05$	$0,05 \leq RMSEA \leq 0,10$
SRMR	$0 \leq SRMR < 0,05$	$0,05 \leq SRMR \leq 0,10$
NFI	$0,95 \leq NFI \leq 1$	$0,90 \leq NFI \leq 0,95$
NNFI	$0,95 \leq NNFI \leq 1$	$0,90 \leq NNFI \leq 0,95$
CFI	$0,95 \leq CFI \leq 1$	$0,90 \leq CFI \leq 0,95$
GFI	$0,95 \leq GFI \leq 1$	$0,90 \leq GFI \leq 0,95$
AGFI	$0,90 \leq AGFI \leq 1$	$0,85 \leq AGFI \leq 0,90$

Kaynak: Schermelleh-Engel vd., 2003). (RMSEA: Root Mean Square Error of Approximation, SRMR: Standardized Root Mean Square Residual, GFI: Goodness of Fit Index, AGFI: Adjusted Goodness of Fit Index)

4. Bulgular

4.1. Betimsel İstatistikler ve Korelasyon Analizi

Araştırma kapsamında kullanılan ölçeklere ilişkin hesaplanan ortalama, standart sapma, Cronbach Alfa katsayılarını kapsayan betimsel istatistikler ile korelasyon analizine ait sonuçlar Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Betimsel İstatistikler ve Korelasyon Analizi

Ölçekler	n	\bar{x}	ss	α	Çarpıklık	Basıklık	1	2	3
Yaşam Doyumu	424	3,06	0,83	0,814	-,017	-,256	1		
Psikolojik İyi Oluş	424	3,40	0,77	0,854	-,381	-,139	,268**	1	
Öz Yeterlilik	424	3,43	0,67	0,870	-,046	,258	,413**	,511**	1

** $p < 0,01$

Tablo 3'te bulunan ölçeklere ait veriler incelendiğinde, ortalamaları itibarıyla hastane çalışanlarının yaşam doyumlarının orta düzeyde, psikolojik iyi oluş ve öz yeterlilik düzeylerinin nispeten yüksek düzeyde olduğunu söylemek mümkündür. Ölçeklerin güvenilirliklerine ait Cronbach Alfa katsayılarına göre ölçeklerin yeterli güvenliği sağladığı görülmektedir (Field, 2013). Ölçeklere ait çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde, çarpıklık katsayıları -,017 ile -,381 arasında, basıklık kat sayıları ise ,258 ile -,256 değerleri arasındadır. Çarpıklık ve basıklık katsayıları +2 ile -2 arasında olduğundan dolayı verilerin normal dağılım gösterdiği söylenebilir (George, 2011). Değişkenler arasındaki ilişkiyi gösteren korelasyon katsayıları incelendiğinde, yaşam doyumu, psikolojik iyi oluş ve öz yeterlilik değişkenlerinin birbirleriyle pozitif ilişki gösterdikleri belirlenmiştir. Buna göre çalışanların yaşam doyumları arttıkça psikolojik iyi oluşları ve öz yeterlilikleri artmaktadır. Ayrıca psikolojik iyi oluş ile öz yeterliliğin pozitif yönlü bir ilişki gösterdiği tespit edilmiştir. Buna göre çalışanların öz yeterlilikleri arttıkça psikolojik iyi oluşları da artmaktadır.

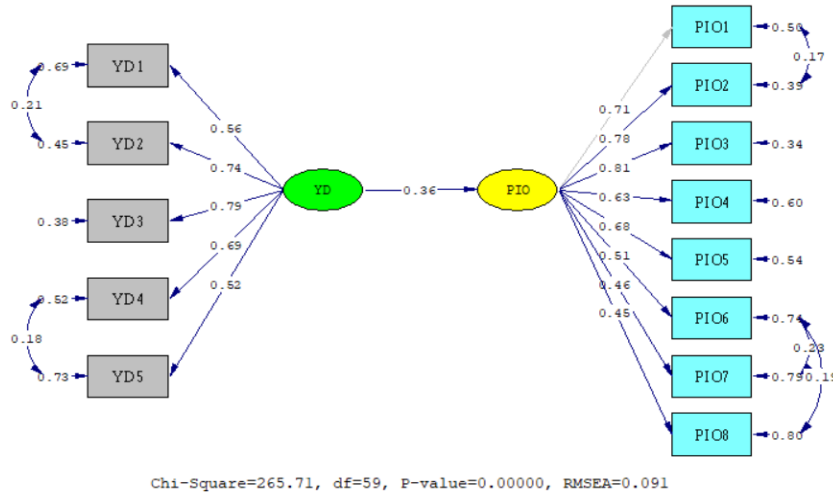
4.2. Hipotez-Model Testleri

Aracılık etkisinin tespitinde farklı yaklaşımlar olmakla birlikte en çok başvurulan yöntemlerden biri Baron ve Kenny (1986) tarafından önerilen yöntemdir. Bu yöntemde göre aracılık etkisinin gerçekleşebilmesi için belirli aşamaların sırasıyla uygulanması ve bu aşamalarda çeşitli koşulların karşılanması gerekir. Üç aşamada aracılık etkisinin belirlendiği bu yöntemin ilk aşamasında bağımsız değişken (yaşam doyumu) bağımlı değişkeni (psikolojik iyi oluş) anlamlı bir şekilde etkilemelidir. İkinci aşamada aracı

değişken analize dahil olduğunda, bağımsız değişkenin (yaşam doyumu) aracı değişken (öz yeterlilik) üzerinde ve aracı değişkeninin (öz yeterlilik) bağımlı değişken (psikolojik iyi oluş) üzerindeki etkisinin anlamlı olması gerekir. Son aşamada aracı değişkenin (öz yeterlilik) analize dâhil olmasıyla beraber bağımsız değişkenin (yaşam doyumu) bağımlı değişken (psikolojik iyi oluş) üzerindeki ilk aşamada ortaya çıkan etkisinin azalması veya bu etkinin ortadan kalkması gerekir. Ayrıca bu aşamada bağımsız değişkenin (yaşam doyumu) aracı değişken (öz yeterlilik) ve aracı değişkenin (öz yeterlilik) bağımlı değişken (psikolojik iyi oluş) üzerindeki anlamlı etkisinin devam etmesi gerekir. Nihai olarak eğer bağımsız değişken (yaşam doyumu) bağımlı değişken (psikolojik iyi oluş) üzerindeki etkisi azalıyorsa kısmi aracılık, eğer ki bu etki anlamsızlaşıyorsa bu durumda tam aracılıktan söz edilebilir (Baron ve Kenny, 1986).

Yaşam doyumunun psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisinde öz yeterliliğin aracılık etkisini belirlemek için kurulan ilk YEM modeli Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2. Model 1

Şekil 2'de verilen Model 1'e ilişkin uyum indeksleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Model 1'e İlişkin Uyum İndeksleri

Uyum İndeksleri	χ^2/sd	RMSEA	SRMR	NFI	NNFI	CFI	GFI	AGFI
Model 1'ye Ait Değerler	4,5	0,091	0,063	0,930	0,930	0,950	0,910	0,860

Tablo 4'te yer alan Model 1'e ilişkin uyum indekslerinin yeterli uyumu sağlaması için programın önerdiği modifikasyonlar yapıldıktan sonra modele ait bütün uyum indekslerinin yeterli uyumu sağladığı görülmektedir ($\chi^2/sd = 265,71/59 = 4,50 \leq 5$, RMSEA = 0,091, SRMR = 0,063, NFI = 0,930, NNFI = 0,930, CFI = 0,950, GFI = 0,910, AGFI = 0,860) (Schermelleh-Engel vd., 2003).

Yaşam doyumunun psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisini gösteren Model 1'e ait hipotez testinin sonucu Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Standartlaştırılmış Parametre Tahmini, T Değeri ve Hipotez Sonucu

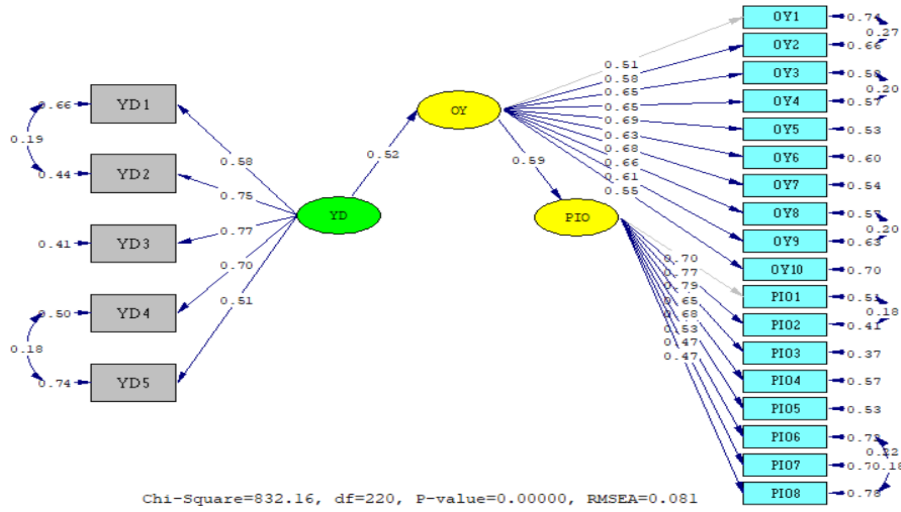
Hipotez	Yollar	Standartlaştırılmış Parametre Tahminleri	t değeri	Sonuç
H ₁	(YD)→(PIO)	0,36	5,95**	Doğrulandı

** $p < 0,01$

Tablo 5 incelendiğinde, yaşam doyumunun psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisinin anlamlı olduğu görülmektedir. Bu nedenle araştırmanın "H1" hipotezi doğrulanmıştır. Model 1'in sonucuna göre yaşam doyumu psikolojik iyi oluşu 0,36 oranında pozitif olarak etkilemektedir. Bu sonuca göre aracılık etkisinin ilk aşaması olan bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerinde anlamlı bir etkisinin olması koşulu sağlanmıştır. Bu nedenle aracılık etkisinin ikinci aşamasına geçilmiştir.

Yaşam doyumunun öz yeterlik ve öz yeterliliğin psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisine ilişkin oluşturulan Model 2 Şekil 3'te verilmiştir.

Şekil 3. Model 2

Şekil 3'te bulunan Model 2'e ilişkin uyum indeksleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Model 2'e İlişkin Uyum İndeksleri

Uyum İndeksleri	χ^2/sd	RMSEA	SRMR	NFI	NNFI	CFI	GFI	AGFI
Model 2'ye Ait Değerler	3,78	0,081	0,064	0,920	0,930	0,940	0,850	0,820

Tablo 6'da bulunan Model 2'e ilişkin uyum indekslerinin yeterli uyumu sağlaması için programın önerdiği modifikasyonlar yapıldıktan sonra modele ait GFI (GFI = 850) ve AGFI (AGFI = 820) değerleri dışında kalan uyum indekslerinin yeterli uyumu sağladığı görülmektedir ($\chi^2/sd = 265,71/59 = 3,78 \leq 5$, RMSEA = 0,091, SRMR = 0,063, NFI = 0,930, NNFI = 0,930, CFI = 0,950). Bazı kaynaklara göre GFI ve AGFI değerlerinin 0,800 değerinden yüksek olması modelin uyumu açısından yeterli kabul edilmektedir (Abedi vd., 2015; Forza ve Filippini, 1998). Bu nedenle, modelin uyum indeksleri açısından yeterli olduğu söylenebilir.

Yaşam doyumu, öz yeterlilik ve psikolojik iyi oluş ilişkisine ait hipotez testlerinin sonuçlarını gösteren Tablo 7 aşağıda yer almaktadır.

Tablo 7. Standartlaştırılmış Parametre Tahmini, T Değeri ve Hipotezlere İlişkin Sonuçlar

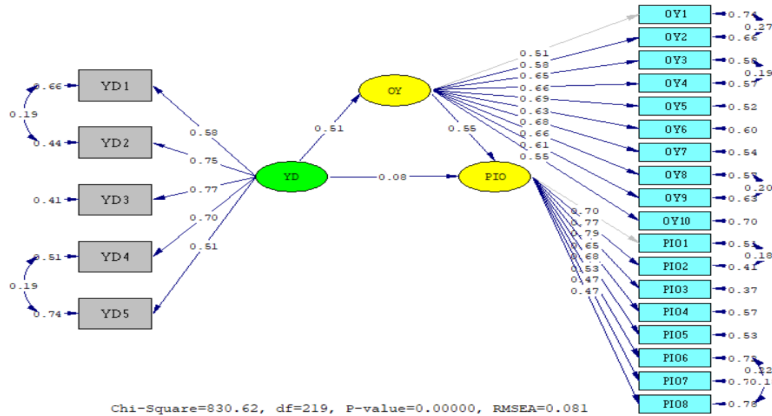
Hipotez	Yollar	Standartlaştırılmış Parametre Tahminleri	t değerleri	Sonuç
H ₂	(YD)→(OY)	0,52	7,35**	Doğrulandı
H ₃	(OY)→(PIO)	0,59	7,68**	Doğrulandı

** $p < 0,01$

Tablo 7 incelendiğinde, yaşam doyumunun öz yeterliliği 0,52 oranında pozitif bir şekilde etkilediği tespit edilmiştir. Bu sonuca göre araştırmanın "H₂" hipotezi doğrulanmıştır. Analizlerin devamında öz yeterliliğin psikolojik iyi oluşu 0,59 oranında pozitif olarak etkilediği belirlenmiştir. Bu nedenle araştırmanın "H₃" hipotezi doğrulanmıştır. Araştırmanın H₂ ve H₃ hipotezlerinin desteklenmesi aracılık etkisinin ikinci aşaması olan bağımsız değişkenin aracı değişken üzerinde ve aracı değişkenin bağımlı değişken üzerinde anlamlı bir etkisinin olması koşulu sağlanmıştır. Bu sebeple aracılık etkisinin belirlenmesinde üçüncü aşamaya geçilmiştir.

Yaşam doyumunun psikolojik iyi oluşa etkisinde öz yeterliliğin aracılık etkisinin belirlenmesine ilişkin oluşturulan Model 3 Şekil 4'te verilmiştir.

Şekil 4. Model 3

Psikolojik iyi oluşun yaşam doyumuna etkisinde öz yeterliliğin aracılık etkisine ilişkin oluşturulan Model 3'e ilişkin uyum indeksleri Tablo 8'de yer almaktadır.

Tablo 8. Model 3'e İlişkin Uyum İndeksleri

Uyum İndeksleri	χ^2/sd	RMSEA	SRMR	NFI	NNFI	CFI	GFI	AGFI
Model 3'e Ait Değerler	3,79	0,081	0,064	0,920	0,930	0,940	0,850	0,820

Tablo 8'de bulunan Model 3'e ilişkin uyum indeksleri değerlendirildiğinde, uyum indekslerinin yeterli uyumu sağladığı söylenebilir ($\chi^2/sd = 265,71/59 = 3,79 \leq 5$, RMSEA = 0,091, SRMR = 0,063, NFI = 0,930, NNFI = 0,930, CFI = 0,950, GFI = 0,850, AGFI = 0,820).

Yaşam doyumunun psikolojik iyi oluşa etkisinde öz yeterliliğin aracılık rolüne ait hipotez testinin sonucu Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9. Standartlaştırılmış Parametre Tahmini, T Değeri ve Hipotezlere Ait Sonuçlar

Hipotez	Yollar	Standartlaştırılmış Parametre Tahminleri	t değerleri	Sonuç
H ₄	(PIO)→(OY)→(YD)	0,08	1,28*	Doğrulandı

* $p > 0,05$

Tablo 9 incelendiğinde, Model 3 için hesaplanan YD-PIO arasında hesaplanan beta katsayısının ($\beta=0,08$), model 1'de YD-PIO arasında hesaplanan beta katsayısına ($\beta=0,36$) göre azaldığı ve anlamlılığını kaybettiği belirlenmiştir. Bundan dolayı öz yeterliliğin tam aracılık rolü gösterdiği tespit edilmiştir. Buna göre, hastane çalışanlarının yaşam doyumunu öz yeterliliklerini artırırken ve bu artış sonucunda da psikolojik iyi oluşları güçlenmektedir. Bu sonucun yanı sıra, aracılık analizinin üçüncü aşamasında bağımsız değişkenin (yaşam doyumunu) aracı değişken (öz yeterlilik) üzerindeki anlamlı etkisi ve aracı değişkenin (öz yeterlilik) bağımlı değişken (psikolojik iyi oluş) üzerindeki anlamlı etkisinin devam etmesi koşulunun da sağlandığı görülmüştür. Bu değerlendirmeler sonucunda, araştırmanın "H4" hipotezi doğrulanmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Sağlık hizmetlerinin niteliği büyük ölçüde çalışanların katkıları ölçüsünde şekillenmektedir. Bu noktada çalışanların yaşama dair olumlu bir tutum içerisinde olması, mental olarak iyi olmaları ve yüksek öz yeterlilik duygusuna sahip olmaları yaptıkları işi daha nitelikli hale getirecektir. Buna bağlı olarak gelişen sağlık hizmetleri sayesinde uygar toplumlar seviyesine ulaşılması mümkün olabilecektir.

Çalışmada ilk olarak yaşam doyumunun psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisi incelenmiş, daha sonra yaşam doyumunun öz yeterlilik ve öz yeterliliğin psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisi ele alınmıştır. Son olarak öz yeterliliğin yaşam doyumunu ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkide aracılık rolü değerlendirilmiştir. Literatürde öz yeterliliğin yaşam doyumunu ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkide aracılık rolünü inceleyen bir çalışmanın olmaması çalışmayı benzer çalışmalardan ayırmaktadır. Bu anlamda çalışma literatüre katkı sağlamaktadır.

Araştırmanın amacı doğrultusunda oluşturulan anket, Güneydoğu bölgesinde yer alan bir ilde bulunan devlet hastanesinde uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda hastane çalışanlarının yaşam doyumlarının orta düzeye yakın olduğu, psikolojik iyi oluş ve öz yeterliliklerinin nispeten daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür.

Araştırmada kullanılan değişkenler arasındaki ilişkiler ele alındığında, yaşam doyumunu, psikolojik iyi oluş ve öz yeterlilik arasındaki ilişkilerin pozitif yönlü olduğu görülmüştür. Buna göre çalışanların yaşam doyumları arttıkça hem psikolojik iyi oluş, hem de öz yeterlilik düzeylerinde artış yaşanmaktadır. Benzer şekilde çalışanların öz yeterlilik düzeyleri arttıkça psikolojik iyi oluş düzeylerinde artış gerçekleşmektedir.

Araştırmanın hipotezlerinin test edilmesinde YEM kullanılmıştır. Araştırmanın ilk hipotezinin test edilmesi için kurulan ilk modelde yaşam doyumunun psikolojik iyi oluşu pozitif bir şekilde etkilediği belirlenmiştir. Bu sonuç literatürdeki benzer çalışmaları desteklemektedir (Kardas vd., 2019; Kwon vd., 2019). Kuşcu vd. (2019) hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları bir çalışmada yaşam doyumunu ve psikolojik iyi oluş arasında pozitif bir ilişki bulmuşlardır. Yaşam doyumunu psikolojik iyi oluşun temel bir göstergesidir (Ryff ve Keyes, 1995) ve iş yerindeki yalnızlığın ve tükenmişliğin önlenmesinde bir tampon görevi görmektedir (Caro vd., 2017). Yaşam doyumunu yaşamın tüm boyutlarını kapsadığından çalışanların yaşam doyumlarında gerçekleşecek bir artış çalışanların hem iş yerindeki hem de sosyal hayattaki ilişkilerine olumlu katkı sağlayacaktır. Bu sayede moral ve motivasyonu artan çalışanların iş yerine daha faydalı olmaları muhtemeldir.

Araştırmanın ikinci ve üçüncü hipotezlerini test etmek için kurulan ikinci modelde; yaşam doyumunun öz yeterliliği pozitif bir şekilde etkilediği görülmüştür. Bu sonuca göre çalışanların yaşam doyumunu öz yeterliliklerine olumlu bir katkı sağlamaktadır. Daha önceden yapılan çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşılmıştır (Akgündüz, 2013; Örcü ve Hasırcı, 2021; Tagay vd., 2016). Bayer ve Bayram (2019) hemşirelerle yaptıkları çalışmada yaşam doyumunun öz yeterlilik ve yaşam yönelimi üzerinde pozitif bir şekilde etkili olduğu görülmüştür. Analizlerin devamında öz yeterliliğin psikolojik iyi oluşa pozitif bir etkisinin olduğu gözlenmiştir. Başka bir anlatımla, çalışanlar belirli görevleri yapacaklarına ilişkin inanç düzeyleri, kendilerini psikolojik olarak iyi hissetmelerini sağlamaktadır. Literatürde benzer şekilde öz yeterliliğin psikolojik iyi oluşu olumlu bir şekilde etkilediği sonucuna ulaşan çalışmalar

bulunmaktadır (Cansoy vd., 2020; Kılıç, 2017; Klainin-Yobas vd., 2016; Milam vd., 2019; Rahmawati vd., 2017; Xie vd., 2020). Çiçek ve Almalı (2020) sağlık çalışanları ile yaptıkları çalışmanın sonuçlarına göre, öz yeterliliği yüksek olan çalışanların Covid-19 pandemisine döneminde yaşadıkları kaygıya rağmen psikolojik iyi oluşlarının yüksek olduğunu bulmuşlardır.

Araştırmanın son hipotezini test etmek için kurulan üçüncü modelde öz yeterliliğin aracılık etkisi incelenmiştir. Analizler neticesinde yaşam doyumunun psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisinde öz yeterliliğin aracılık rolü gösterdiği belirlenmiştir. Araştırmanın bu sonucu yaşamından memnun olan ve kendilerini yeterli hisseden çalışanların, psikolojik olarak iyi hissettiklerini göstermektedir. Çalışanların psikolojik iyi oluşlarının artırılabilmesi için yaşam doyumunu ve öz yeterlilik değişkenlerinin birlikte ele alınması gerektiği söylenebilir. Yapılan bazı çalışmalarda öz yeterliliğin farklı değişkenler arasındaki ilişkide aracılık etkisi gösterdiği tespit edilmiştir (Akgündüz, 2013; Baş ve Ağaoğlu, 2022; Durak, 2021; Lee vd., 2016; Örcü ve Hasırcı, 2021; Sabouripour vd., 2021). Bu yönüyle, çalışmada öz yeterliliğin aracılık rolü göstermesi literatür ile uyumludur. Ülkemizde sağlık sektöründe çalışanlar ile yapılan, öz yeterliliğin aracılık rolünü inceleyen faklı çalışmalar bulunmaktadır. Akyüz ve Özyer (2018) sağlık çalışanlarıyla yaptıkları çalışmada, öz yeterliliğin cinsiyet ayrımcılığı ile örgütsel sapma davranışı ilişkisinde aracı bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre cinsiyet ayrımcılığı örgütsel sapma davranışını pozitif bir şekilde etkilerken, öz yeterlilik bu etkiyi güçlendiren bir değişkendir. Çalık ve Naktiyok (2018) hastane çalışanları ile yaptıkları çalışmada, öz yeterlilik algısının nepotizm ile örgütsel sessizlik arasındaki ilişkiye aracılık ettiği tespit edilmiştir. Yazarlara göre, örgütlerde olumsuz sonuçları olan örgütsel sessizliğin azaltılabilmesi için çalışanların nepotizm algılarının azaltılması ve öz yeterliliklerinin artırılması gerekmektedir. Sağlık çalışanlarının iş yükü ve iş temposu yoğun bir özveri ve çaba gerektirmektedir. Bu noktada öz yeterlilik gösterilecek bu çaba ve özveriyi belirleyici bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim bu çalışmada da öz yeterliliğin yaşam doyumunu ve psikolojik iyi oluş ilişkisinde belirleyici bir etken olduğu görülmektedir.

Çalışanların ruh sağlığı üzerinde önemli bir yeri olan psikolojik iyi oluş düzeyinin artırılması için hastane yöneticilerinin çalışanların yaşam doyumunu ve öz yeterliliklerini artırıcı tedbirler almaları gerekmektedir. Bu noktada hastane çalışanlarının mesai saatlerinin düzenlenmesi, iş yükünün azaltılması, çalışma ortamının düzenlenmesi ve onlarla sağlıklı bir iletişim kurulmasının önemi vurgulanabilir. Ayrıca çalışanların örgütsel destek, örgütsel adalet, örgütsel bağlılık ve iş doyumlarını artırıcı, diğer taraftan stres, tükenmişlik ve mobbing düzeylerini azaltıcı uygulamalar yaşam doyumunu ve öz yeterlilik düzeylerine katkı sağlayabilir. Böylelikle çalışanların psikolojik iyi oluş düzeylerinde iyileşme sağlanabilir.

Hastane çalışanlarının iş yoğunlukları göz önünde bulundurulduğunda anketleri kısa sürede cevaplama istekleri ankette yer alan ifadelerin tam anlaşılmadan doldurulması, araştırmanın bir kısıtı olarak görülebilir. Araştırmada kullanılan ölçeklerde az sayıda ifadenin yer alması ve ölçeklerin tek boyutlu olması, ölçülen değişkenlerin anlaşılmasını güçleştirmiş olabilir. Sonradan yapılacak araştırmalarda daha fazla ifadenin yer aldığı ve çok boyutlu ölçeklerin kullanılması, araştırmada ölçülen değişkenlerin daha iyi anlaşılmasını sağlayabilir. Ayrıca araştırmanın sadece Güneydoğuda bölgesinde yer alan bir ildeki devlet hastanesinde gerçekleşmesi ve diğer bölgelerde bulunan hastane çalışanlarının örnekleme dahil edilmemesi nedeniyle araştırma bulguları tüm hastane çalışanları için geçerli olduğu söylenemez. Bu bakımdan ülkemizin farklı bölgelerinde bulunan hastane çalışanları örnekleme dahil edilerek benzer çalışmalar yapılabilir. Ayrıca, farklı meslek grupları üzerinde yapılacak benzer çalışmalar literatüre katkı sağlayacaktır. Son olarak, yapılacak çalışmalarda araştırmacılar yaşam doyumunu, psikolojik iyi oluşu, öz yeterlilik konularının daha iyi anlaşılabilmesi için Online Seslifoto (OSF) yöntemini kullanabilirler. Bu yöntem sayesinde katılımcılar olabildiğince az manipülasyonla fikirlerini ifade etme imkânı bulacaklardır (Doyumgaç vd., 2021; Özkan ve Tanhan, 2023)

This research article has been licensed with Creative Commons Attribution - Non-Commercial 4.0 International License. Bu araştırma makalesi, Creative Commons Atıf - Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Yazar Katkıları

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağladıklarını beyan etmişlerdir.

Teşekkür Beyanı

Yazar(lar), çalışma için teşekkür beyanında bulunmamışlardır.

Destek Beyanı

Yazar(lar), çalışma için herhangi bir destekleyen beyanında bulunmamışlardır.

Çıkar Çatışması

Yazar(lar), çalışma için herhangi bir çıkar çatışması beyanında bulunmamışlardır.

Etik Beyanı

Yazar(lar), çalışma için Etik Kurul Onayı alındığını beyan etmişlerdir: Bu çalışma, Bingöl Üniversitesi'nden alınan 01/06/2023 tarihli ve 33117789/044/107998 sayılı Etik Kurul Onayı çerçevesinde hazırlanmıştır

Sorumlu Editörler

Prof. Dr. Cantürk Kayahan, Afyon Kocatepe Üniversitesi

Doç. Dr. Osman Uslu, Afyon Kocatepe Üniversitesi

Arş. Gör. Yunus Yıldırım, Afyon Kocatepe Üniversitesi

Kaynakça/References

- Abedi, G., Rostami, F., & Nadi, A. (2015). Analyzing the dimensions of the quality of life in hepatitis B patients using confirmatory factor analysis. *Global Journal of Health Science*, 7(7), 22-31. <https://doi.org/10.5539%2Fgjhs.v7n7p22>
- Akgündüz, Y. (2013). Konaklama işletmelerinde iş doyumunu, yaşam doyumunu ve öz yeterlilik arasındaki ilişkinin analizi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(01), 180-204.
- Akyüz, M., & Özeyer, K. (2018). Cinsiyet ayrımcılığının örgütsel sapma davranışları üzerindeki etkisinde öz-yeterliliğin aracılık rolü: Sağlık kurumlarında bir araştırma. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 25-51. <https://doi.org/10.22466/acusbd.428557>
- Atasoy, I., & Turan, Z. (2019). Ebe ve Hemşirelerde duygusal emek ile yaşam doyumunu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, 9(3), 357-366. <https://doi.org/10.31020/mutftd.587725>
- Azizli, N., Atkinson, B. E., Baughman, H. M., & Giammarco, E. A. (2015). Relationships between general self-efficacy, planning for the future, and life satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 82, 58-60. <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2015.03.006>
- Bahadori Khosroshahi, J., & Hashemi Nosrat Abad T, T. (2012). The relationship between social anxiety, optimism and self-efficacy with psychological well-being in students. *Studies in Medical Sciences*, 23(2), 115-122.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.2.191>
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. W.H. Freeman and Company.
- Bandura, A. (2010). Self-efficacy. The Corsini encyclopedia of psychology. *John Wiley & Sons, Inc.*, 10(9780470479216), 1-3. <https://doi.org/10.1002/9780470479216.corpsy0836>
- Baron, R. M., & Kenny, D. A. (1986). The moderator–mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic, and statistical considerations. *Journal of personality and social psychology*, 51(6), 1173-1182. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.51.6.1173>
- Baş, M., & Ağaoglu, F. O. (2022). Adil dünya inancı ve yaşam doyumunu arasındaki ilişkide öz yeterliliğin aracı rolü: Sağlık yöneticiliği adayları üzerine bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(3), 873-881. <https://doi.org/10.37989/gumussagbil.1135910>
- Bayer, N., & Bayram, A. (2019). Yaşam Doyumunun Özyeterliliğe Etkisinde Yaşam Yöneliminin Aracı Rolü. *İş'te Davranış Dergisi*, 4(2), 78-87. <https://doi.org/10.25203/idd.634417>
- Beaujean, A. A. (2014). *Latent variable modeling using R: A step-by-step guide*. Routledge.
- Bech, P., Olsen, L. R., Kjoller, M., & Rasmussen, N. K. (2003). Measuring well-being rather than the absence of distress symptoms: A comparison of the SF-36 Mental Health subscale and the WHO-Five well-being scale. *International Journal of Methods in Psychiatric Research*, 12(2), 85-91. <https://doi.org/10.1002/mpr.145>
- Binder, M., & Coad, A. (2010). An examination of the dynamics of well-being and life events using vector autoregressions. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 76(2), 352-371. <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2010.06.006>
- Camci, G., & Kavuran, E. (2021). Hemşirelerin iş stresi ve tükenmişlik düzeyleri ile meslek ve yaşam doyumunu düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 24(2), 274-283. <https://doi.org/DOL:10.17049/ataunihem.930846>
- Campbell, A., Converse, P. E., & Rodgers, W. L. (1976). *The quality of American life: Perceptions, evaluations, and satisfactions*. Russell Sage Foundation.
- Cansoy, R., Parlar, H., & Türkoğlu, M. E. (2020). A predictor of teachers' psychological well-being: Teacher self-efficacy. *International Online Journal of Educational Sciences*, 12(4), 41-55. <https://doi.org/https://doi.org/10.15345/iojes.2020.04.003>
- Caro, M. M., San-Martín, M., Delgado-Bolton, R., & Vivanco, L. (2017). Empathy, loneliness, burnout, and life satisfaction in Chilean nurses of palliative care and homecare services. *Enfermería Clínica (English Edition)*, 27(6), 379-386. <https://doi.org/10.1016/j.enfcl.2017.04.010>
- Cartwright, S., & Cooper, C. L. (2008). *Personnel psychology*. Oxford Handbooks Online.
- Cherian, J., & Jacob, J. (2013). Impact of self efficacy on motivation and performance of employees. *International Journal of Business and Management*, 8(14), 80-88. <http://dx.doi.org/10.5539/ijbm.v8n14p80>
- Cutler, C. G. (2005). Self-efficacy and social adjustment of patients with mood disorder. *Journal of the American Psychiatric Nurses Association*, 11(5), 283-289. <https://doi.org/10.1177/1078390305282335>

- Çakar, F. S. (2012). Relationship between the self-efficacy and life satisfaction of young adults. *International Education Studies*, 5(6), 123-130. <https://doi.org/10.5539/ies.v5n6p123>
- Çalık, A., & Naktiyok, A. (2018). Nepotizmin örgütsel sessizliğe etkisinde öz yeterlilik algısının rolü: Hastane çalışanları üzerine bir araştırma. *Ege Academic Review*, 18(3), 343-351. <https://doi.org/10.21121/eab.2018339485>
- Çiçek, B., & Almalı, V. (2020). COVID-19 pandemisi sürecinde kaygı, öz-yeterlilik ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişki: Özel sektör ve kamu çalışanları karşılaştırması. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 241-260. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43492>
- Dağlı, A., & Baysal, N. (2016). Yaşam doyumu ölçeğinin türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59). <https://doi.org/10.17755/esosder.75955>
- Demir, A., & Kabakçı, A. C. (2020). Kano antrenörlerinin psikolojik sağlamlıkları, algılanan öz-yeterlilikleri ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Egzersiz Psikolojisi Dergisi*, 2(1), 21-28.
- Demir, R., Tanhan, A., Çiçek, İ., Yerlikaya, İ., Kurt, S. Ç., & Ünverdi, B. (2021). Yaşam kalitesinin yordayıcıları olarak psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu. *Yaşadıkça Eğitim*, 35(1), 192-206. <https://doi.org/10.33308/26674874.2021351256>
- Diener, E. (1994). Assessing subjective well-being: Progress and opportunities. *Social Indicators Research*, 31, 103-157. <https://doi.org/10.1007/BF01207052>
- Diener, E. (2009). *Assessing well-being: The collected works of Ed Diener* (C. 37). Springer.
- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71-75. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa4901_13
- Diener, E., Wirtz, D., Tov, W., Kim-Prieto, C., Choi, D., Oishi, S., & Biswas-Diener, R. (2010). New well-being measures: Short scales to assess flourishing and positive and negative feelings. *Social Indicators Research*, 97, 143-156. <https://doi.org/10.1007/s11205-009-9493-y>
- Doğan, U., Kaya, S., & Eren, D. (2016). Lise öğrencilerinin risk alma davranışlarının yaşam doyumu ve psikolojik iyi oluş değişkenleri ile ilişkisi. *Turkish Studies (Elektronik)*, 11(3), 953-964. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9112>
- Donovan, N., Halpern, D., & Sargeant, R. (2002). *Life satisfaction: The state of knowledge and implications for government*. Cabinet Office, Strategy Unit.
- Doyumgaç, İ., Tanhan, A., & Kıymaz, M. S. (2021). Understanding the most important facilitators and barriers for online education during COVID-19 through online photovoice methodology. *International Journal of Higher Education*, 10(1), 166-190. <https://doi.org/10.5430/ijhe.v10n1p166>
- Durak, İ. (2021). Psikolojik sağlamlık ile yaşam doyumu arasındaki ilişkide öz yeterliliğin aracı etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(78), 1175-1190. <https://doi.org/10.17755/esosder.816639>
- Erdogan, B., Bauer, T. N., Truxillo, D. M., & Mansfield, L. R. (2012). Whistle while you work: A review of the life satisfaction literature. *Journal of Management*, 38(4), 1038-1083. <https://doi.org/10.1177/0149206311429379>
- Ersöz, G. (2017). The role of university students' general self-efficacy, depression and psychological well-being in predicting their exercise behavior. *Journal of Education and Training Studies*, 5(3), 110-117. <http://dx.doi.org/10.11114/jets.v5i3.2209>
- Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. sage.
- Forza, C., & Filippini, R. (1998). TQM impact on quality conformance and customer satisfaction: A causal model. *International Journal of Production Economics*, 55(1), 1-20. [https://doi.org/10.1016/S0925-5273\(98\)00007-3](https://doi.org/10.1016/S0925-5273(98)00007-3)
- Fu, F., Liang, Y., An, Y., & Zhao, F. (2018). Self-efficacy and psychological well-being of nursing home residents in China: The mediating role of social engagement. *Asia Pacific Journal of Social Work and Development*, 28(2), 128-140. <https://doi.org/10.1080/02185385.2018.1464942>
- Gayathri, N., & Karthikeyan, P. (2016). The role of self-efficacy and social support in improving life satisfaction. *Zeitschrift für Psychologie*, 224(1), 25-33. <https://doi.org/10.1027/2151-2604/a000235>
- George, D. (2010). *SPSS for windows step by step: A simple study guide and reference, 17.0 update*. Pearson Education.
- George, L. E., Locasto, L. W., Pyo, K. A., & W. Cline, T. (2017). Effect of the dedicated education unit on nursing student self-efficacy: A quasi-experimental research study. *Nurse Education in Practice*, 23, 48-53. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2017.02.007>
- Gomes, A. R., & Teixeira, P. M. (2016). Stress, cognitive appraisal and psychological health: Testing instruments for health professionals. *Stress and Health*, 32(2), 167-172. <https://doi.org/10.1002/smi.2583>
- Gozali, A. (2022). Employee psychological analysis: Communication, self esteem, and self efficacy. *Jurnal Mahasiswa Humanis*, 2(3), 111-119.
- Gross, J. J., & Muñoz, R. F. (1995). Emotion regulation and mental health. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 2(2), 151-164.
- Gönül ve Yaşar (2024).

<https://doi.org/10.1111/j.1468-2850.1995.tb00036.x>

- Haddon, J. (2018). The impact of employees' well-being on performance in the workplace. *Strategic HR Review*, 17(2), 72-75. <https://doi.org/10.1108/SHR-01-2018-0009>
- Hagmaier, T., Abele, A. E., & Goebel, K. (2018). How do career satisfaction and life satisfaction associate? *Journal of Managerial Psychology*, 33(2), 142-160. <https://doi.org/10.1108/JMP-09-2017-0326>
- Hawi, N. S., & Samaha, M. (2017). The relations among social media addiction, self-esteem, and life satisfaction in university students. *Social Science Computer Review*, 35(5), 576-586. <https://doi.org/10.1177/0894439316660340>
- Hsu, E. S.-W. (2014). A comparison of life satisfaction, subjective well-being, and physical health in undergraduate college students. *Senior Honors Project*, 427, 1-42.
- Huppert, F. A. (2009). Psychological well-being: Evidence regarding its causes and consequences. *Applied Psychology: Health and Well-Being*, 1(2), 137-164. <https://doi.org/10.1111/j.1758-0854.2009.01008.x>
- İşgör, İ. Y., & Haspolat, N. K. (2016). Investigating the psychological well-being and job satisfaction levels in different occupations. *International Education Studies*, 9(12), 194-205. <https://doi.org/10.5539/ies.v9n12p194>
- Jain, P., Duggal, T., & Ansari, A. H. (2019). Examining the mediating effect of trust and psychological well-being on transformational leadership and organizational commitment. *Benchmarking: An International Journal*, 26(5), 1517-1532. <https://doi.org/10.1108/BIJ-07-2018-0191>
- Jerusalem, M., & Schwarzer, R. (1992). Self-efficacy as a resource factor in stress appraisal processes. İnde R. Schwarzer (Ed.), *Self-efficacy: Thought Control of Action* (C. 195213, ss. 195-231). Hemisphere.
- Judge, T. A., Erez, A., Bono, J. E., & Thoresen, C. J. (2003). The core self-evaluations scale: Development of a measure. *Personnel Psychology*, 56(2), 303-331. <https://doi.org/10.1111/j.1744-6570.2003.tb00152.x>
- Jung, M., & Noh, A. Y. (2008). The relationship among extraversion, neuroticism and psychological well-being of college students: The moderating effects of field independence-dependence cognitive style. *The Korean Journal of Psychology*, 27(2), 373-387. <http://dx.doi.org/10.6115/khea.2012.50.1.089>
- Kang, J., Ji, Y., Baek, W., & Byon, K. K. (2020). Structural relationship among physical self-efficacy, psychological well-being, and organizational citizenship behavior among hotel employees: Moderating effects of leisure-time physical activity. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(23), 8856. <https://doi.org/10.3390/ijerph17238856>
- Kardas, F., Zekeriya, C. A. M., Eskisu, M., & Gelibolu, S. (2019). Gratitude, hope, optimism and life satisfaction as predictors of psychological well-being. *Eurasian Journal of Educational Research*, 19(82), 81-100. <https://doi.org/10.14689/ejer.2019.82.5>
- Kasalak, G., & Dagyar, M. (2020). The relationship between teacher self-efficacy and teacher job satisfaction: A meta-analysis of the teaching and learning international survey (TALIS). *Educational Sciences: Theory and Practice*, 20(3), 16-33. <https://doi.org/10.12738/jestp.2020.3.002>
- Kılınc, M. (2017). Psikolojik iyi oluşun yordayıcıları olarak öz-yeterlik ve etkileşim kaygısı. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13, 207-216. <https://doi.org/10.16991/INESJOURNAL.1508>
- Kim, E. S., Delaney, S. W., Tay, L., Chen, Y., Diener, E. D., & Vanderweele, T. J. (2021). Life satisfaction and subsequent physical, behavioral, and psychosocial health in older adults. *The Milbank Quarterly*, 99(1), 209-239. <https://doi.org/10.1111%2F1468-0009.12497>
- Klainin-Yobas, P., Ramirez, D., Fernandez, Z., Sarmiento, J., Thanoi, W., Ignacio, J., & Lau, Y. (2016). examining the predicting effect of mindfulness on psychological well-being among undergraduate students: A structural equation modelling approach. *Personality and Individual Differences*, 91, 63-68. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.11.034>
- Köksal, O., Güler, M., & Çetin, F. (2015). Öz-yeterlilik algısı, yaşam doyumu ve bir role tutulma etkileşimi: Sosyal bilişsel bir yaklaşım. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 54, 193-207. <https://doi.org/10.18070/erciyesuibd.550754>
- Kumar, P., Kumar, N., Aggarwal, P., & Yeap, J. A. (2021). Working in lockdown: The relationship between COVID-19 induced work stressors, job performance, distress, and life satisfaction. *Current Psychology*, 40, 1-16. <https://doi.org/10.1007/s12144-021-01567-0>
- Kuşcu, N. F., Kuşcu Karatepe, H., Karaman, M., & Atik, D. (2019). Psikolojik iyi oluşun yaşam tatminine etkisi: Hemşirelik öğrencilerinde bir uygulama. *Uluslararası Gap Sosyal Bilimler Kongresi Bildiri Kitabı, Adıyaman*, 556-561. https://www.researchgate.net/profile/Mesut-Karaman-2/publication/339886916_Psikolojik_Iyi_Olusun_Yasam_Tatminine_Etkisi_Hemşirelik_Oğrencilerinde_Bir_Uygulama_The_Effect_Of_Psychological_Well-Being_On_Life_Satisfaction_An_Application_On_Nursing_Students/links/5e6a950a92851c6ba7fd7fe3/Psikolojik-Iyi-Olusun-Yasam-Tatminine-Etkisi-Hemşirelik-Oğrencilerinde-Bir-Uygulama-The-Effect-Of-Psychological-Well-Being-On-Life-Satisfaction-An-Application-On-Nursing-Students.pdf

- Kwon, H.-Y., Je-Il, P., & Hyun-Mi, K. (2019). The effects of stress and life satisfaction on psychological well-being in university students. *International Journal of IT-based Public Health Management*, 6(1), 7-12. <http://dx.doi.org/10.21742/ijiphm.2018.6.1.02>
- Lease, S. H. (1998). Annual review, 1993–1997: Work attitudes and outcomes. *Journal of Vocational Behavior*, 53(2), 154-183. <https://doi.org/10.1006/jvbe.1998.1662>
- Lee, J., Kim, E., & Wachholtz, A. (2016). The effect of perceived stress on life satisfaction: The mediating effect of self-efficacy. *Ch'ongsonyonghak Yongu*, 23(10), 29-47. <https://doi.org/10.21509%2FKJYS.2016.10.23.10.29>
- Lent, R. W., Singley, D., Sheu, H.-B., Gainor, K. A., Brenner, B. R., Treistman, D., & Ades, L. (2005). Social cognitive predictors of domain and life satisfaction: Exploring the theoretical precursors of subjective well-being. *Journal of Counseling Psychology*, 52(3), 429-442. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.52.3.429>
- Lopes, A. R., & Nihei, O. K. (2021). Depression, anxiety and stress symptoms in Brazilian university students during the COVID-19 pandemic: Predictors and association with life satisfaction, psychological well-being and coping strategies. *PLoS One*, 16(10), e0258493. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0258493>
- Loretto, W., Popham, F., Platt, S., Pavis, S., Hardy, G., MacLeod, L., & Gibbs, J. (2005). Assessing psychological well-being: A holistic investigation of NHS employees. *International Review of Psychiatry*, 17(5), 329-336.
- Luszczynska, A., Gutiérrez-Do a, B., & Schwarzer, R. (2005). General self-efficacy in various domains of human functioning: Evidence from five countries. *International journal of Psychology*, 40(2), 80-89. <https://doi.org/10.1080/00207590444000041>
- Milam, L. A., Cohen, G. L., Mueller, C., & Salles, A. (2019). The relationship between self-efficacy and well-being among surgical residents. *Journal of Surgical Education*, 76(2), 321-328. <https://doi.org/10.1016%2Fj.jsurg.2018.07.028>
- Moriano, J. A., Topa, G., Molero, F., Entenza, A. M., & Mangin, J. P. L. (2012). Autoeficacia para el liderazgo emprendedor. Adaptaci n y validaci n de la escala CESE en Espa a. *Anales de Psicolog a/Annals of Psychology*, 28(1), 171-179.
- Nielsen, K., Nielsen, M. B., Ogbonnaya, C., K nsal , M., Saari, E., & Isaksson, K. (2017). Workplace resources to improve both employee well-being and performance: A systematic review and meta-analysis. *Work & Stress*, 31(2), 101-120. <https://doi.org/10.1080/02678373.2017.1304463>
- O rak, A., & G n l, F. (2021). Sağlık hizmetleri meslek y ksekokulu  ğrencilerinin duygusal zek  ve ya am doyumları arasındaki ili ki. *Uluslararası Ekonomi ve Siyaset Bilimleri Akademik Ara tırmalar Dergisi*, 5(13), 1-15. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2128098>
- Othman, N. (2022). Psychological well-being, work-family conflicts and life satisfaction among Malaysian women. *Malaysian Journal of Society and Space*, 18(1), 46-58. <https://doi.org/10.17576/geo-2022-1801-04>
-  r c , E., & Hasırcı, I. (2021). Yaşam tatmininin girişimcilik eğilimleri ile ilişkisinde öz yeterlilik algısının aracılık rolü ve bir araştırma. *Anemon Mu  Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(4), 917-935. <http://dx.doi.org/10.18506/anemon.819317>
-  zkan, N., & Tanhan, A. (2023). Kadınların Cinselliėe Bakışının Online Seslifoto (OSF) ile İncelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(2), 194-229. <https://doi.org/10.17494/ogusbd.1110733>
- Pahlevan Sharif, S., Ahadzadeh, A. S., & Sharif Nia, H. (2018). Mediating role of psychological well-being in the relationship between organizational support and nurses' outcomes: A cross-sectional study. *Journal of Advanced Nursing*, 74(4), 887-899. <https://doi.org/10.1111/jan.13501>
- Parvizi, G., &  zabacı, N. (2022).  niversite  ğrencilerinin psikolojik iyi olu  ve ya am doyumlarının yordayıcısı olarak bili sel esnekliğin rolü. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(1), 65-81.
- Pavot, W., & Diener, E. (1993). Review of the satisfaction with life scale. *Psychological Assessment*, 5(2), 164-172. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.5.2.164>
- Rafiola, R., Setyosari, P., Radjah, C., & Ramli, M. (2020). The effect of learning motivation, self-efficacy, and blended learning on students' achievement in the industrial revolution 4.0. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (IJET)*, 15(8), 71-82. <https://doi.org/10.3991/ijet.v15i08.12525>
- Rahmawati, N. R., Handarini, D. M., & Triyono, T. (2017). Relation of emotional intelligence, self-esteem, self-efficacy, and psychological well-being students of State Senior High School. *Jurnal Pendidikan Humaniora*, 5(1), 40-46. <https://doi.org/10.17977/um030v5i12017p040>
- Robbins, S., Judge, T. A., Millett, B., & Boyle, M. (2013). *Organisational behaviour*. Pearson Higher Education AU.
- Robertson, I. T., Birch, A. J., & Cooper, C. L. (2012). Job and work attitudes, engagement and employee performance: Where does psychological well-being fit in? *Leadership & Organization Development Journal*, 33(3), 224-232. <https://doi.org/10.1108/01437731211216443>
- Ruggeri, K., Garcia-Garzon, E., Maguire,  ., Matz, S., & Huppert, F. A. (2020). Well-being is more than happiness and life
- G n l ve Ya ar (2024).

- satisfaction: A multidimensional analysis of 21 countries. *Health and Quality of Life Outcomes*, 18(1), 1-16. <https://doi.org/10.1186/s12955-020-01423-y>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2001). On happiness and human potentials: A review of research on hedonic and eudaimonic well-being. *Annual Review of Psychology*, 52(1), 141-166. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.52.1.141>
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069-1081. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.57.6.1069>
- Ryff, C. D., & Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 719-727. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.69.4.719>
- Sabouripour, F., Roslan, S., Ghiami, Z., & Memon, M. A. (2021). Mediating role of self-efficacy in the relationship between optimism, psychological well-being, and resilience among Iranian students. *Frontiers in Psychology*, 12, 675645. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.675645>
- Santos, M. C. J., Magramo Jr, C. S., Oguan Jr, F., & Paat, J. J. (2014). Establishing the relationship between general self-efficacy and subjective well-being among college students. *Asian journal of management sciences & Education*, 3(1), 1-12.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74. https://www.stats.ox.ac.uk/~snijders/mpr_Schermelleh.pdf
- Schmitter, C. (2003). *Life Satisfaction in Centenarians Residing in Long-Term Care*. Erişim: 23.07. 2023. www.mmhc.com/articles/NHM9912/cuttillo.html.
- Schunk, D. H., & DiBenedetto, M. K. (2021). Self-efficacy and human motivation. İçinde *Advances in Motivation Science* (C. 8, ss. 153-179). Elsevier.
- Schwarzer, R., & Born, A. (1997). Optimistic self-beliefs: Assessment of general perceived self-efficacy in thirteen cultures. *World Psychology*, 3(1), 177-190.
- Schwerdtfeger, A., Konermann, L., & Schönhofen, K. (2008). Self-efficacy as a health-protective resource in teachers? A biopsychological approach. *Health Psychology*, 27(3), 358-368. <https://doi.org/10.1037/0278-6133.27.3.358>
- Sezgin, E. E., & Düşükcan, M. (2020). Hemşirelerin öz yeterlilik inanç düzeylerinin performansları üzerindeki etkisi: Elazığ ili örneği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(3), 1689-1702. <https://doi.org/10.33206/mjss.536372>
- Sheldon, K. M., & Lyubomirsky, S. (2006). How to increase and sustain positive emotion: The effects of expressing gratitude and visualizing best possible selves. *The Journal of Positive Psychology*, 1(2), 73-82. <https://doi.org/10.1080/17439760500510676>
- Surveysystem. (t.y.). Geliş tarihi 17 Aralık 2023, gönderen <https://www.surveysystem.com/sscalc.htm>
- Şimşek, Ö. F. (2007). *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş: Temel İlkeler ve LISREL Uygulamaları*. Ekinoks.
- Şimşek, T. (2022). Sağlık personellerinde psikolojik iyi oluşun çalışmaya tutkunluk üzerindeki etkisi. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, 8(2), 299-309. <https://doi.org/10.30855/gjeb.2022.8.2.007>
- Tagay, O., Karatas, Z., Bayar, O., & Savi-Cakar, F. (2016). Resilience and life satisfaction as the predictors of general self-efficacy. *Global Journal of Guidance and Counseling in Schools: Current Perspectives*, 6(1), 11-17. <https://doi.org/10.18844/gjgc.v6i1.580>
- Taş, Y., Akbolat, M., Amarat, M., & Yıldırım, Y. (2019). *Psikolojik iyi olmanın işten ayrılma niyetine etkisinde iş stresinin aracı rolü*. 960-969. <https://avesis.kocaeli.edu.tr/yayin/c2f293bc-5b8a-4ee4-9d6b-7e7886e7ab44/psikolojik-iyi-olmanin-isten-ayrilma-niyetine-etkisinde-is-stresinin-araci-rolu>
- Tekir, Ö., Çevik, C., Arik, S., & Çetin, G. (2016). Sağlık çalışanlarının tükenmişlik, iş doyumunu düzeyleri ve yaşam doyumunun incelenmesi. *Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 18(2), 51-51. <https://doi.org/10.24938/kutfd.252677>
- Telef, B. B. (2013). Psikolojik iyi oluş ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28-3), 374-384.
- Tran, M. A. Q., Khoury, B., Chau, N. N. T., Van Pham, M., Dang, A. T. N., Ngo, T. V., Ngo, T. T., Truong, T. M., & Le Dao, A. K. (2022). The Role of Self-Compassion on Psychological Well-Being and Life Satisfaction of Vietnamese Undergraduate Students During the COVID-19 Pandemic: Hope as a Mediator. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, 42, 1-19. <https://doi.org/10.1007/s10942-022-00487-7>
- Twenge, J. M. (2019). More time on technology, less happiness? Associations between digital-media use and psychological well-being. *Current Directions in Psychological Science*, 28(4), 372-379. <https://doi.org/10.1177/0963721419838244>
- Urquijo, I., Extremera, N., & Villa, A. (2016). Emotional intelligence, life satisfaction, and psychological well-being in graduates: The mediating effect of perceived stress. *Applied Research in Quality of Life*, 11, 1241-1252. <https://doi.org/10.1007/s11482->

015-9432-9

- Üner, M., Özbacı, N., Özbacı, E. B., İhsan, C. A. N., Şahinler, Y., & Alphan, M. (2023). Okul idarecilerinin yaşam doyumları ve psikolojik iyi oluşlarının öz yeterliklerini yordama düzeyinin belirlenmesi. *Journal of Management Theory and Practices Research*, 4(1), 30-44.
- Üstün, F. (2020). Örgütsel özdeşleşmenin üretkenlik karşıtı iş davranışları üzerine etkisi: Psikolojik iyi oluşun aracı rolü. *İzmir İktisat Dergisi*, 35(2), 357-374. <https://doi.org/10.24988/ije.202035211>
- Van Zyl, Y., & Dhurup, M. (2018). Self-efficacy and its relationship with satisfaction with life and happiness among university students. *Journal of Psychology in Africa*, 28(5), 389-393. <https://doi.org/10.1080/14330237.2018.1528760>
- Veenhoven, R. (1996). A comparative study of satisfaction with life in Europe. İçinde *The study of life satisfaction* (ss. 11-48). University Press.
- Wright, T. A., & Cropanzano, R. (2000). Psychological well-being and job satisfaction as predictors of job performance. *Journal of Occupational Health Psychology*, 5(1), 84-94. <https://doi.org/10.1037/1076-8998.5.1.84>
- Xie, J., Liu, M., Zhong, Z., Zhang, Q., Zhou, J., Wang, L., Ma, K., Ding, S., Zhang, X., & Sun, Q. (2020). Relationships among character strengths, self-efficacy, social support, depression, and psychological well-being of hospital nurses. *Asian Nursing Research*, 14(3), 150-157. <https://doi.org/10.1016/j.anr.2020.06.002>
- Yalçın, T., & Macit, M. (2022). Psikolojik iyi oluşun örgütsel sapma davranışları ve işten ayrılma niyetine etkisi: Sağlık kurumlarında bir araştırma. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(2), 47-69. <https://doi.org/10.47147/ksuiibf.1115339>
- Yeşilay, A. (1996). *Genelleştirilmiş özyetki beklentisi ölçeği*. Erişim adresi: <http://userpage.fu-berlin.de/~health/turk.htm>
- Yeşiltepe, A., Sayar, S., & Çal, A. (2022). Investigation of the effect of the life satisfaction and psychological well-being of nursing students on their happiness levels. *Perspect Psychiatr Care*, 58, 541-548. <https://doi.org/DOI:10.1111/ppc.13012>
- Yu, J., Ariza-Montes, A., Giorgi, G., Lee, A., & Han, H. (2020). Sustainable relationship development between hotel company and its employees: Linking job embeddedness, job satisfaction, self-efficacy, job performance, work engagement, and turnover. *Sustainability*, 12(17), 7168. <https://doi.org/10.3390/su12177168>
- Zhao, X. R., Qu, H., & Ghiselli, R. (2011). Examining the relationship of work–family conflict to job and life satisfaction: A case of hotel sales managers. *International Journal of Hospitality Management*, 30(1), 46-54. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2010.04.010>